

Elektrikli Skuter Yönetmeliği ve Belediyeleri İlgilendiren Hükümleri

Bu makalede, 14.04.2021 tarih ve 31454 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yayımı tarihinde yürürlüğe giren, Elektrikli Skuter Yönetmeliği hükümleri değerlendirilmiştir.

ELEKTRİKLİ SKUTER YÖNETMELİĞİ VE BELEDİYELERİ İLGİLENDİREN HÜKÜMLERİ

Hüseyin Eren HERSAN

İçişleri Bakanlığı Kontrolörü

Kamu Yönetimi Uzmanı

1. Giriş

30 Aralık 2020 tarih ve 31350 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yayımı tarihinde yürürlüğe giren, 7261 sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında;

“26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 56 ncı maddesinde;

13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 3 üncü maddesinde;

10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7 nci maddesinde;

5216 sayılı Kanunun 9 uncu ve 27 nci maddesinde;

22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 6 ncı maddesinde

3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinde” muhtelif

değişiklikler yapılmıştır.

Bu düzenlemelerin amacı; paylaşımlı elektrikli skuter (e-skuter) işletmeciliği faaliyetlerini ülke ekonomisinin gerektirdiği şekilde düzenlemek, bu faaliyetlerde düzeni ve güvenliği sağlamak, ulaşımın çevre üzerindeki egzoz emisyon ve karbon salınımı gibi olumsuz etkilerini azaltarak çevresel değerleri korumak, hareketliliği artırarak kısa mesafeli seyahatlerde şahsi araç kullanımı yerine paylaşımlı e-skuter kullanımının yaygınlaştırılması ile paylaşımlı e-skuterlerin diğer ulaşım türleri ile entegre, sürdürülebilir bir ulaşım sistemi içerisinde gelişimini sağlamak üzere bu faaliyetlere ilişkin pazara giriş şartlarını ve hizmet üretenler ile hizmetten yararlananların hak, yükümlülük ve sorumlulukları ile Elektrikli skuter ve kullanımına ilişkin diğer hususları belirlemektir.

Yukarıda yer verilen Kanun hükümlerinin nasıl uygulanması gerektiğini açıklamak ve elektrikli skuter hizmet sunumuna ve kullanımına ilişkin kuralları belirlemek üzere 14 Nisan 2021 tarih ve 31454 sayılı Resmi Gazete’de “Elektrikli Skuter Yönetmeliği” yayımlanmıştır.

Makalemizde bu hükümleri değerlendireceğiz.

2. Değerlendirme

Öncelikle belirtmek gerekir ki bu Yönetmelik sadece paylaşımlı ya da bilinen adıyla kiralık e-skuterlerin kullanım kurallarını değil, e-skuter tanımına giren tüm taşıtların kullanım kurallarını düzenlemektedir. Yönetmeliğe göre, elektrikli skuter (e-skuter); hızı en fazla 25 km/saate ulaşan, tekerlekli, fren mekanizmasına sahip, ayak tahtası ve tutamağı olabilen, dikey bir direksiyon mekanizması içerebilen ve ayakta kullanılan elektrikli taşıttır. Şayet bu tanıma uyan bir taşıtı kullanıyor iseniz; e-skuterinizi kullanırken hem Karayolları Trafik Kanununda belirtilen kurallara hem de bu yönetmelikte detaylı olarak belirtilmiş yasaklara mutlaka uymalısınız.

Bununla birlikte son yıllarda giderek yaygınlaşan ve birden çok marka ile temsil edilen e-skuter işletmeciliğine ilişkin detaylı düzenlemelerde yine bu Yönetmelikte yer almıştır.

Bu düzenlemelerden paylaşımlı e-skuter hizmeti sunmak isteyenler ile başta belediyeler olmak üzere kamu kurumlarının ilişkilerini düzenleyen hükümlerin neler olduğuna değinecek olursak;

Paylaşımlı e-skuter işletmeciliği faaliyeti, sadece yetki belgesi ve paylaşımlı e-skuter izni alan gerçek veya tüzel kişiler tarafından yapılabilecektir.

Burada iki kavram karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan ilki “yetki belgesidir”. Yönetmelikte

belirtilen genel ve özel şartları taşıyan gerçek ve tüzel kişilere Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından e-devlet üzerinden yetki belgesi verilebilecektir.

Paylaşımli e-skuter izni ise, Yönetmelik kapsamında yetki belgesi almış olan gerçek veya tüzel kişilerin faaliyetlerinde kullanacakları e-skuterler için aldıkları izindir.

Bu izin;

Büyükşehir belediyesi olan illerde UKOME'den,

Büyükşehir belediyesi bulunmayan illerde il trafik komisyonundan,

Bunların yetkili olmadığı, havalimanları, üniversite kampüsleri, hastaneler, milli parklar ve benzeri diğer yerlerde ise kendilerine yetki verilmiş ilgili kurum ve işletmelerden, alınacaktır.

Yetki belgesi olan gerçek ve tüzel kişilerin paylaşımli e-skuter izni alabilmeleri için 2464 sayılı Kanununun 56 ncı maddesinde belirtildiği şekilde, ilgili belediyeye harç ödemiş olmaları zorunludur.

Bu harç her üç skuterin bir metrekare alan işgal ettiği kabulü ile beher metrekare için günlük 0,5-TLdir.

UKOME ve il trafik komisyonları paylaşımli e-skuter izni verilmesinde, özellikle toplu taşıma hatları ile entegrasyon, arz/talep dengesi ve haksız rekabete ya da piyasada tekelleşmeye mahal verilmemesi hususlarını esas alacaklardır.

Ayrıca; Büyükşehirlerde izin verilecek her bir ilçedeki nüfusun, büyükşehir olmayan yerlerde belediye nüfusunun en fazla 200'de biri kadar olacak şekilde e-skuter izni verilebilir. Bu sayı nüfusun mevsimsel veya dönemsel değişiminin kullanım talebini artırması ile %50'ye kadar; Nüfusu 20.000'in altında olan belediyelerde ise 3 katına kadar artırılabilir.

Özel kanunlar ile korunan ve yetkili kurum/işletme uhdesindeki alanlarda (havalimanları, üniversite kampüsleri, hastaneler, milli parklar ve benzeri) verilebilecek e-skuter izin sayısı için herhangi bir sınırlama uygulanmayacaktır.

Yukarıda yer verilen esaslar çerçevesinde UKOME ve il trafik komisyonlarınca, sorumluluk sahalarında verilecek e-skuter sayıları, her bir yetki belgesi sahibinin başvuruda bulunabileceği azami e-skuter izni sayısı, e-skuterlerin kullanılmayacağı alanlar, başvuru süreci ve talep edilebilecek diğer şartlara ilişkin karar alınarak ve bu karar son başvuru

tarihinden en az 10 gün önce ilgili kurumların internet sayfasında duyurulmalıdır.

İzin başvuruları büyükşehir belediyesi kurulu bulunan illerde UKOME, büyükşehir belediyesi kurulu bulunmayan yerlerde il trafik komisyonu başkanlığına yapılır ve başvurular her bir belediye için ayrı ayrı değerlendirilerek 60 gün içinde sonuçlandırılır ve duyurulur. Yapılan değerlendirme sonucunda; talep edilen e-skuter izni sayısı, verilebilecek e-skuter izin sayısının;

Üstünde ise, yetki belgesi sahibi başvuruçulara, talep ettikleri sayılar ile orantılı olarak eşit şekilde e-skuter izni verilir.

Altında olduğu durumlarda, e-skuter izni düzenlenmesini müteakip 6 ay içerisinde ilgisine göre UKOME veya il trafik komisyonlarınınca varsa ilave talepler alınır. E-skuter izni alan yetki belgesi sahipleri haricinde yeni talep olmaması durumunda, 11 inci maddenin beşinci fıkrasındaki kısıta bakılmaksızın izin alan yetki belgesi sahiplerinin ilave e-skuter izni talepleri (a) bendinde belirtilen usule göre karşılanır.

Alınan kararlar; olumlu ise üçüncü fıkrada belirtilen bilgiler ile birlikte 7 iş günü içerisinde Ulaştırma Otomasyon Sistemine, olumsuz ise 15 iş günü içerisinde gerekçesiyle birlikte yazılı olarak Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına bildirilir.

UKOME veya il trafik komisyonları tarafından verilen paylaşımlı e-skuter izin sayısının, verilebilecek azami sayıya ulaşmadığı durumlarda, her 6 ayda bir yeniden değerlendirme yapılarak e-skuter izni talepleri bu maddeye göre değerlendirilir.

E-skuter izni verilen yetki belgesi sahipleri, bu maddeye göre e-skuter izninin düzenlendiği tarihten itibaren en geç 45 gün içerisinde e-skuterlerini sahada bulundurmamak zorundadır.

Yetki belgelerinin süresi 5, e-skuter izin süresi 2 yıldır. Ancak 2 yılın sonunda izin için yeni başvuru olmaması durumunda ve harcın ödenmesi kaydıyla, bu fıkrayla belirlenmiş süre başka bir işleme gerek kalmaksızın izni veren merci tarafından 1 yıl daha uzatılabilir.

Mevsimsel veya dönemsel nüfus değişikliklerinin olduğu yerlerde ilgili merciler tarafından 2 yıldan daha kısa süreyi kapsayan, örneğin sezonluk, e-skuter izni verilmesi de mümkündür.

Yetki belgesi verilenlerin bu Yönetmelik kapsamında yer alan faaliyetleri Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının denetimine tâbidir. Bakanlık doğrudan kendisi denetim yapabileceği gibi, Belediye denetim birimleri, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı kolluk personeli eliyle de denetim yaptırabilir.

E-skuterlerin Karayolları Trafik Kanunu kapsamına giren alanlarda mevzuatta belirtilen kurallara, şartlara, hak ve yükümlülüklerle uygun olarak kullanımı hususundaki denetimler Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı kolluk personeline yerine getirilir.

Bu Yönetmelikte belirtilen kusurları işleyenler hakkında, Belediye denetim birimleri, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı kolluk personeli tarafından idari para cezası düzenlenir.

3. Sonuç

Yayımlanan yönetmelikle birlikte e-skuter kullananlar için birçok kural getirilmekle birlikte asıl olarak bu alanda ticari faaliyet gösteren, Yönetmelikteki tanımıyla “paylaşımli e-skuter işletmeciliği” yapan gerçek ve tüzel kişilerin hizmeti belli bir düzende ve standartta sunmaları için çeşitli düzenlemeler yürürlüğe konmuştur.

Bu düzenlemeleri büyükşehir belediyesi olan illerde Ulaştırma koordinasyon merkezleri, büyükşehir belediyesi bulunmayan illerde il trafik komisyonları hayata geçireceklerdir.

E-skuter hizmeti sunmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler, öncelikle Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığından 5 yıl geçerli olan yetki belgesini, akabinde ilgili idareden en çok iki yıl geçerli olan izni alınmalıdır. Yetki belgesi için Bakanlığa 10.000-TL ücret ödenmesi gerekirken, izin alınan kuruma 2464 sayılı yasa kapsamında işgal harcı ödenmelidir.

E-skuter kullanımına ve paylaşımli e-skuter hizmeti sunumuna ilişkin kuralların uygulanmasını ise belediye, emniyet ve jandarma görevlileri denetleyerek, uygun davranmayanlar hakkında kanun ve yönetmeliklerde ön görülen yaptırımları uygulayacaklardır.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA